

E. U. de Enfermería (Ourense)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
051G140V01101	Anatomía humana: Anatomía humana	1c	9
051G140V01102	Psicoloxía: Psicoloxía	1c	9
051G140V01103	Bioquímica: Bioquímica	1c	6
051G140V01104	Enfermería comunitaria I	1c	6
051G140V01105	Fisioloxía: Fisioloxía	2c	9
051G140V01106	Estatística: Estatística	2c	6
051G140V01107	Fundamentos de enfermmería	2c	9
051G140V01108	Idioma moderno: Inglés técnico	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía humana**

Materia	Anatomía humana: Anatomía humana			
Código	O51G140V01101			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros			
Profesorado	Cerradelo Lama, Jaime Fernández Varela, María Milagros			
Correo-e	mfervar3@sergas.es			
Web	http://mfervar3@sergas.es			
Descrición xeral	Identificación e coñecemento da estrutura e función do corpo humano			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Ser capaz de comprender a terminoloxía anatómica esencial	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Ser capaz de comprender a anatomía descritiva e topográfica aplicada aos diversos sistemas que integran ao ser humano.		B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Ser capaz de utilizar, de forma apropiada, os conceptos básicos adquiridos sobre as estruturas dos diversos órganos e sistemas que compoñen o corpo humano		B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Contidos

Tema	
Organización do corpo humano	Que é a Anatomía? Historia da Disciplina anatómica Linguaxe científica Cavidades corporais Rexións corporais Posición anatómica Planos do corpo Termos aplicados á descrición de estruturas corporais
Sistema musculo-esquelético	Xeneralidades Sistema Esquelético: Ósos e articulacións - Rexión dorsal do tronco - Tórax - Membro superior - Membro inferior e pelvis - Cabeza e pescozo
Aparello cardiocirculatorio	Sistema muscular Xeneralidades Corazón Sistema arterial e venoso
Aparello respiratorio	Xeneralidades Arquitectura anatómica de : - Nariz - Faringe - Laringe - Traquea - Bronquios - Pulmóns
Aparello dixestivo	Xeneralidades Tubo Dixestivo Glándulas
Aparello uroxenital	Xeneralidades Sistema urinario Aparello reprodutor -Feminino - Masculino

Sistema endocrino	Xeneralidades Hipotálamo Hipófisis Tiroides Paratiroides Suprarrenales Pineal Gónadas Páncreas endocrino Timo
Órganos dos sentidos	Xeneralidades Vista Oído Olfacto Gusto Tacto
Sistema nervioso central e periférico	Xeneralidades Sistema Nervioso Central: - Medula espinal - Encéfalo Sistema Nervioso Periférico
Citología	A célula: Elementos Tipos
Histoloxía	Xeneralidades Tipos de tecido
Embrioloxía	Conceptos xerais de embrioloxía
(*)Seminarios	(*)Trabaja en grupo de distintas estruturas corporales
Aproximación a la Anatomía clínica, mediante traballos grupales.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	50	67	117
Presentación	2	5	7
Actividades introductorias	2	0	2
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	10	15	25
Exame de preguntas obxectivas	4	68	72

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Eventos científicos	Conferencias, congresos, xornadas, exposicións, mesas redondas, debates...
Seminario	- Actividades enfocadas ao traballo sobre diferentes temas da materia, que permita profundar ou complementar os contidos . Pódense empregar como complemento das clases teóricas. - Utilización de modelos *desmontables para a localización das distintas estruturas do corpo humano

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividade enfocada a o traballo teórico-práctico sobre un tema específico

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentación	Valorarase presentación, manexo de linguaxe científica, contidos, capacidade de síntese, capacidade comunicativa, ... Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Prazos: ver Faitic	5			D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
	IMPRESINDIBLE SUPERAR CADA PARTE				
Seminario	Avaliación continua: 1. Resolución de preguntas concretas sobre estruturas anatómicas a través de láminas mudas: 30% 2. Realización e exposición de pequenas procuras relacionadas coa anatomía clínica: 5% Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Asistencia obrigatoria ao 90% das horas. En caso de non superar a avaliación continua, realizarase unha proba final na data publicada na web. 35%	35	B1 B2 B3 B4 B5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
	IMPRESINDIBLE SUPERAR CADA PARTE O ALUMNADO SUBIRÁ A FAITIC NO APARTADO "USUARIOS" UNHA FOTO, QUE PERMITA A SÚA IDENTIFICACIÓN.				
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas . Realizarase ao finalizar o cuadrimestre segundo o calendario oficial de exames. Será de preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta onde so unha de elas será a correcta. A fórmula que se aplicará para obter a puntuación neste apartado é: A-E. Onde A é o número de acertos e a E o número de erros, as respostas non contestadas no restan puntuación. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter despois de aplicar a fórmula unha puntuación de 5 puntos sobre 10.	60		C1	D1 D7
	IMPRESINDIBLE SUPERAR CADA PARTE				

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación para a modalidade "non presencial"

A esta modalidade poderán acollerse aquelas/os alumnas/os que por causas xustificadas non lles sexa posible asistir con regularidade (mais do 90%) aos seminarios, para o que deberán ao inicio da materia comunicarlle ao profesorado *por escrito*, que non van asistir aos seminarios e a causa debidamente xustificada que o impida. Tamén aquelas/os alumnas/os que por diferentes causas, sempre xustificadas, aínda asistindo a algun seminario, non alcancen a asistencia do 90%. En ambos casos ao non estar na avaliación continua, pasarán á modalidade non presencial.

Cráterios de avaliación para a modalidade "non presencial"

1. Exame tipo test: constará de unha prueba a realizar ao finalizar o cuadrimestre segundo o calendario oficial de exames, con 3 alternativas de resposta onde so unha de elas será a correcta. Afórmula que se aplicará para obter a puntuación neste apartado é: A-E. Onde a A é o número de acertos e a E o número de erros, as respostas non contestadas non restan puntuación. Para facer media co resto da avaliación terá que obter, despois de aplicar a fórmula, unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do **60%**.

2. Proba obxectiva : recoñecemento de estruturas anatómicas do corpo humano, conceptos de anatomía clínica. Para facer media co resto da avaliación haberá que obter unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do **30%**.

3. Elaboración e presentación dun traballo sobre a temática proposta (faitic), na data establecida polo profesorado e que será de coñecemento do alumnado. Para facer media co resto da avaliación, habrá que obtener unha puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta proba ten unha cualificación sobre o total da materia do **10 %**.

Tanto na avaliación continua como na modalidade non presencial deberán obterse en cada un dos apartados o 50% da nota para facer nota media sumatoria. No caso de non conseguir esa nota, deberán examinarse na

segunda edición ordinaria de aquela/as parte/s nas que non alcanzaran o 50% por no ter adquiridas as competencias establecidas.

SEGUNDA EDICIÓN:

O alumnado examinarase da/s parte/s non superada/s na 1ª edición, as condicións serán as mesmas, ca excepción da Presentación que deberá ser entregada e defendida na data establecida na 1ª edición .

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

1. PROBA OBXECTIVA tipo test da TOTALIDADE da materia con 3 alternativas de resposta donde so unha de elas será a correcta. A fórmula que se aplicará para obter a puntuación neste apartado é: A-E. Onde a A é o número de acertos e a E o número de erros, as respostas non contestadas non restan puntuación. Para superar a materia haberá que obter, despois de aplicar a fórmula, unha puntuación de 5 puntos sobre 10. **100%**

Outros comentarios

- As datas oficiais de exame marcadas para esta materia, nas dúas edicións correspondentes, poderán consultarse na páxina web <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao> así como no taboleiro de anuncios do centro.
- 1ª edición:
- 2ª edición:
- Convocatoria fin de carreira:

Utilizará a plataforma Faitic da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente, co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o que será necesario, que ao inicio do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Drake, Wayne Vogl, Mitchell, **Gray, Anatomía para estudantes**, 3ª, Elsevier, 2015

Netter, **Atlas de Anatomía Humana**, 6ª, Elsevier, 2015

Hansen, **Cuaderno de Anatomía para colorear**, 2ª, Elsevier, 2015

Hansen, J; Netter, F, **Netter. Anatomía clínica**, 4ª, Elsevier, 2020

Paulsen, Friedrich ; Waschke, Jens, **Sobotta. Atlas de Anatomía**, 23, Elsevier, 2012

Drake, R.L., **Gray. Anatomía básica**, 2ª, Elsevier, 2013

Bibliografía Complementaria

Suárez Quintanilla, J.A., **Anatomía humana para estudantes de Ciencias de la salud**, 1ª, Elsevier, 2017

Hansen - Lambert, **Netter.Anatomía Clínica**, 1ª, Masson. Elsevier, 2006

Pró, **Anatomía Clínica**, 1ª, Panamericana, 2013

Vogl, A. Wayne; Mitchell, Adam M.W.; Drake, Richard L., **Gray. Anatomía básica**, 2ª, Elsevier, 2013

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.catfishanimationstudio.MuscularSystemLite&hl=e>,

<https://human.biodigital.com/explore/anatomy-by-system>,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Plan de Continxencias

Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garantirán, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

No caso de non ser posible impartir a docencia de modo presencial, utilizarase a aula virtual nos horarios que se establezan e aviso previo/previo aviso en tempo e forma ao alumnado matriculado na materia.

Lección maxistral: A través do CampusRemoto da UVigo ou telemática a través de Faitic.

Seminario: a través do CampusRemoto ou telemáticamente a través de Faitic. O profesorado poderá enviar exercicios e tarefas sobre os temas, que traballará o alumnado, a través da plataforma Faitic, será de igualmente obrigatorio asistir virtualmente.

Actividades introdutorias: Actividades encamiñadas a tomar contacto e á presentación da materia.

Presentación: A/o estudante, de forma individual/grupal elabora un documento sobre a temática proposta.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención será por vía email. Faranse titorías personalizadas de forma virtual a través da aula virtual e con solicitude previa.

Contidos: Non varían

Bibliografía: Non varía

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Mantense o mesmo deseño das probas utilizando as ferramentas non presenciais postas ao dispor das modalidades de exame final oral (aula virtual) ou escrito non presencial (xa sexa mediante cuestionarios, exercicios en Faitic e/ou ferramentas de avaliación soportados por Moodle, previo coñecemento do alumnado).

* Proba tipo test (60%): Farase de forma virtual a través da ferramenta de xestión da aprendizaxe Moodle. Preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta e só una delas será a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado é: A-E onde A é o número de acertos e E o número de erros, as preguntas non contestadas non restan puntuación. Para facer media co resto da avaliación haberá que ter polo menos 5 puntos sobre 10.

Seminario (30%):

-Avaliación continua:

1. Resolución individual de preguntas concretas sobre estruturas anatómicas a través de láminas mudas que se propoñerán periodicamente a través da plataforma MOODLE / FAITIC. 20%

2. Realización e exposición de pequenas procuras relacionadas coa anatomía clínica. 5%

3. Resolución de exercicios proposto que se subirán á plataforma Faitic. 5%

Para facer media cos outros apartados da avaliación será necesario obter polo menos 5 puntos sobre 10 en cada unha das tres partes que se valoran no seminario.

En caso de non superar a avaliación continua, realizarase unha proba final escrita non presencial de recoñecemento de estruturas anatómicas e conceptos traballados nos seminarios.

Presentación (10%): valorarase a calidade do contido e a exposición virtual do traballo. Devandito exercicio entregarase en tempo e forma na plataforma Tema no apartado de exercicios en formato PDF. Para facer media cos outros apartados da avaliación terá que obter polo menos 5 puntos sobre 10.

IMPRESINDIBLE SUPERAR CADA PARTE PARA APROBAR A MATERIA

2ª EDICIÓN ORDINARIA

As probas finais da segunda edición ordinaria serán [non presenciais] no caso de que persistan as medidas excepcionais.

Mantense o mesmo deseño das probas da primeira edición ordinaria adaptadas pola situación excepcional utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición e as modalidades de exame tipo test non presencial, exercicios en Faitic e

ferramentas de avaliación soportados por Moodle, previo coñecemento do alumnado, recollidas no Manual de urxencia para a docencia e a avaliación debido ao Covid-19.

A avaliación farase da seguinte maneira:

A/o alumna/ou que non teña superada na 1ª edición ordinaria a parte da teoría, deberá facer un exame de preguntas tipo test do mesmo deseño da 1ª edición. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10, a fórmula será A-E. Esta puntuación supoñerá o 60% do total da materia.

A/o alumna/ou que non superase a avaliación dos seminarios, deberá facer unha proba obxectiva (lámina muda/verdadeiro-falso/test) sobre o contido dos seminarios. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10. Esta puntuación suporá o 30% do total da materia.

Presentación: Deberá ter presentado en tempo e forma o traballo na data sinalada no cuadrimestre na plataforma faitic no apartado de exercicios.

IMPRESINDIBLE SUPERAR CADA PARTE PARA APROBAR A MATERIA

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología**

Materia	Psicología: Psicología			
Código	O51G140V01102			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Calle Santos, M ^a Encarnacion Isabel			
Profesorado	Calle Santos, M ^a Encarnacion Isabel Santos-Ascarza Bacariza, José Luís			
Correo-e	isabelcallesantos@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	A materia de psicología ten como obxectivos, describir o marco conceptual da enfermaría psicosocial, en xeral. A identificación dos fenómenos psicosociais e de habilidades básicas de comunicación eficaz. Pretende outorgar aos alumnos as actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica. Para iso, estuda os aspectos psicolóxicos do usuario nos cuidados de saúde e describe as fases do desenvolvemento evolutivo do individuo. O seu estudo tamén se centra en describir as fases do desenvolvemento humano desde o punto de vista psicosocial e o manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B17	Realizar cuidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C50	Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ser capaz de aplicar o pensamento científico á vida cotiá e laboral.	A1 B4 C12 D1
	A2 B9 C14 D2
	A3 B11 D3
	A4 B17 D4
	A5 D9 D11
Saber comprender as bases psicolóxicas clásicas e as súas relacións coa enfermaría	A1 B7 C9 D3
	A2 B8 C10 D4
	A3 B11 C14 D7
	A4 C50
	A5

Contidos

Tema	
Descrición e marco conceptual da enfermaría psicosocial.	Introdución, Evolución dos coidados dos aspectos psicosociais de enfermaría. Importancia do estudo das ciencias psicosociais. Introdución Modelo biolóxico ou médico. Modelo *psicodinámico ou *psicoanalítico. Modelo interpersonal. Modelo *conductual. Modelo existencial humanista. Modelo cognitivo. Modelo *sistémico. Modelo sociolóxico ou sociocultural. Introdución. Substrato biolóxico da conduta. Ritmos *circadianos: soño e vixilia. Aplicación nos coidados de enfermaría
Identificación dos fenómenos psicosociais.	Perspectiva *Holística da persoa. Dimensión intelectual. Valor *adaptativo da aprendizaxe e a memoria. Relevancia do estudo da aprendizaxe e a memoria. Introdución á orixe da motivación: Motivación *intrínseca e *extrínseca. Disposición *motivacional do paciente. Aplicación nos coidados de enfermaría. Motivación da enfermeira no desenvolvemento da súa profesión. Introdución. Concepto e Compoñentes da emoción. Funcións das emocións. Dimensións da experiencia emocional. Aplicación dos coidados de enfermaría.
Identificar habilidades básicas de comunicación eficaz.	Introdución Concepto de comunicación. *Axioma da comunicación humana. Diferenzas entre comunicación e linguaxe: a *especificidad da linguaxe humana. Desenvolvemento da linguaxe na etapa infantil. Aplicación nos coidados de enfermaría. Actitudes básicas dos profesionais sanitarios. Sistemas para mellorar as habilidades de comunicación co paciente.
Actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica.	Introdución. Perspectiva *holística da saúde. Algúns conceptos *holísticos de interese. Perspectiva *holística e coidados de enfermaría. Aspectos *psico-sociais dos coidados. A enfermidade e a hospitalización. A ansiedade e el tensión como compoñentes básicos do enfermar. Aspectos psicolóxicos del dor. As perdas e el proceso de duelo. Métodos alternativos para mellorar el bienestar del paciente. Técnicas *relacionais en enfermaría. A relación *enfermer@ paciente. Aspectos psicosociais do paciente cirúrxico, do paciente crónico e do paciente terminal. O paciente ingresado nunha unidade de coidados especiais.
Aspectos psicolóxicos do usuario nos coidados de saúde.	Procesos psicolóxicos: atención e percepción. Requisitos para a percepción do mundo externo. Factores que inflúen na percepción. Percepción de síntomas e sufrimento. Percepción social. Percepción de control. Aplicación nos coidados de enfermaría.

Fases do desenvolvemento evolutivo.	<p>Infancia. Teorías do desenvolvemento. Evolución do neno. Experiencias de hospitalización.</p> <p>Adolescencia. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.</p> <p>Idade adulta. Etapas e características da vida adulta. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.</p> <p>Persoas Maiores, etapas e características. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.</p>
Fases do *desenvolvimiento humano desde o punto de vista psicosocial.	<p>A persoa como unidade de relación. Consideracións *psico-sociais básicas. As relacións interpersoais. Valores e crenzas. Formación das actitudes e procesos de cambio. A relación *intrapersonal. O *autocuidado como estratexia para o crecemento persoal. Técnicas para desenvolver os recursos persoais. A familia e formas familiares.</p> <p>Sistemas sociais de apoio. A familia como sistema. *Life-*events, crise e *homeostasis familiar. Ciclos evolutivos e familia. A familia atípica. Outras estruturas dos roles *parentales. Factores de risco e familias en crises. A enfermeira nos grupos. Os grupos, técnicas *grupales en enfermaría. O liderado e a capacidade de influír. O liderado en enfermaría. O equipo de enfermaría como grupo de traballo.</p>
Manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.	<p>Introdución e marco conceptual da violencia de xénero. Definición. Perfil do acosador-agresor. Perfil da vítima. Inicio do proceso. Descrición do proceso da violencia de xénero. Consecuencias para a vítima. Prevención e educación para a igualdade.</p>
Seminario acerca dos efectos psicolóxicos da COVID19 na poboación xeral e na poboación con enfermidades.	<p>Principais efectos psicolóxicos durante o estado de alarma. Efectos da corentena na saúde mental</p> <p>A desescalada</p> <p>Intervención psicolóxica con paciente en hemodialise durante o estado de alarma.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	20	21	41
Presentación	1	51	52
Traballo tutelado	1	25	26
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	42	53	95
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	5	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Formación breve e practica sobre os contidos da materia na que se busca a participación e reflexión do alumnado no tema que corresponda.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes do traballo tutelado.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual e de acordo coa profesora, elabora un traballo sobre a temática da materia ou realiza o resumo dalgunha das lecturas propostas. Trátase dunha actividade autónoma do estudante, que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e correcta redacción.
Actividades introdutorias	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento no desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O alumnado que o necesite, será atendido puntualmente das dúbidas que poida ter. A modalidade será principalmente por medios telemáticos.
Traballo tutelado	O alumnado que o necesite, será atendido puntualmente das dúbidas que poida ter. A modalidade será principalmente por medios telemáticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Seminario	Abórdanse contidos teóricos de maneira práctica e participativa. Por iso é fundamental a asistencia ao mesmo e realizar os exercicios individuais ou grupales. Farase role-playing, ver vídeos didácticos, *resolución de casos ou debates guiados. A nota de cada seminario será de 0-4 puntos.	40	B11 C10 D9 C12
Presentación	Exposición do traballo tutelado empregando os recursos *dicaticos necesarios e *ajustándose a un tempo *prefijado e a uns criterios de calidade acordados coa docente.	10	A2 A3 A4
Traballo tutelado	*Debera elaborarse baixo as indicacións dadas pola docente e ter unha correcta organización dos contidos e adecuada redacción.	10	B4 C9 D1 B7 C14 D2 B8 D3 B9 D11 B17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución de preguntas de resposta curta. Nota de aprobado: 5.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

DATAS DE EXAMENES CURSO 2020-2021:

As datas oficiais dos exames de: 1ª Edición ordinaria: 2ª Edición ordinaria e Convocatoria Fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados polo centro. Estas datas serán publicadas a través da web e no taboleiro de anuncios da Escola Universitaria de Enfermería de Ourense. Tanto para a 1ª e 2ª edición, *asi como para a convocatoria de fin de *carreira, o aprobado da materia establécese nunha puntuación de 5 puntos sobre un máximo de 10 puntos. Os seminarios puntúanse entre (0-4) e a parte teórica entre (0-6) na que se inclúe a valoración do traballo tutelado e presentación en clase como apto ou non apto. Indicacións acerca das faltas de asistencia os seminarios tanto en formato presencial como en liña. 1) Permítese faltar a un seminario, sen necesidade de xustificalo nin recuperalo.

2) Falta de asistencia a seminario inferior ou igual a ou 2 Si prodúcense máis faltas de asistencia e sempre que estas sexan inferiores ou iguais a 2 faltas, procederáse a avaliar ao alumnado mediante unha pregunta sobre cada seminario ao que falte. Estas faranse un día a convir entre profesor e alumnado, ou o día do exame teórico. A superación destas preguntas supón unha puntuación entre 0-4 que se engaden ao resto de puntuacións obtidas nos seminarios que asista.

3) Non asistir aos seminarios ou faltas de asistencia a seminarios igual ou superior a 3: No caso de que un alumno non vaia a asistir a ningún seminario ou as súas faltas sexan iguais ou superiores a 3. Para poder optar a cualificación deberá responder a un exame dunha pregunta sobre o contido de cada seminario que se realice e elaborar un traballo supervisado sobre un seminario a escoller de entre os tratados. Neste caso, cada pregunta puntúase entre 0-4. Os alumnos que se incorporen máis tarde ao curso por cuestións de matrícula, deberán recuperar eses seminarios perdidos e continuar asistindo ao resto de seminarios.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pilar Tazón Ansolá et al., **Ciencias Psicosociales**, Masson, 2000

Gloria Novel Martí et al., **Enfermería Psicosocial y Salud Mental.**, Masson, 2000

Neil Niven, **Psicología en Enfermería**, Manual Moderno, 2009

Bibliografía Complementaria

Antonio Sánchez Cabaco et al., **Decálogo para la Igualdad**, Servicio de Publicaciones de la Universidad Pontif, 2004

Juan Antonio García Madruga y Juan Delval, **Psicología del Desarrollo I**, UNED, 2010

Enrique G. Fernández-Abascal et al., **Psicología de la Emoción**, UNED, 2010

Carmen Huici Casal y José Francisco Morales Domínguez, **Psicología de Grupos I, Estructura y Procesos**, UNED, 2004

María Teresa Sanz Aparicio et al., **Psicología de la Motivación**, UNED, 2009

Marie France Hirigoyen, **El Acoso Moral: El maltrato Psicológico en la vida Cotidiana**, 25ª, Paidós, 2013

John S. Rolland, **Familias, enfermedad y discapacidad**, 1ª, GEDISA, 2000

Jesper Juul, **Su hijo, una persona competente**, 1ª, Herder, 2011

Jesper Juul, **Aquí estoy! . Tu quien eres?**, 1ª, Herder, 2012

Linda Lantieri, **Inteligencia Emocional Infantil y Juvenil**, 3ª, Aguilar, 2009

Elisabeth KÜBLER ROSS, **Sobre la muerte y los moribundos**, 1ª, Debolsillo, 2003

José Navarro Gongora, **Enfermedad y familia**, 1ª, PAIDOS, 2004

Cibanal Juan; Arce Sánchez; Carballal Balsa, **Técnicas de comunicación y relación de ayuda en ciencias de la salud**, 2ª, ELSEVIER, 2010

De la Serna, Juan Moises, **Aspectos psicológicos del COVID-19**, 1ª, TEKTIME, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Saúde, dependencia e vulnerabilidade social/O51G140V01412

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mantéñense todas adaptándose a modalidade que corresponda.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (*tutorías)

As tutorías poderanse realizar por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia,, foros de faitic) baixo a modalidade de cita previa.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Incorpórase un novo seminario titulado: Efectos psicolóxicos da *COVID19 na poboación xeral.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non afectan as probas xa realizadas

* Probas pendentes que se manteñen

Mantéñense as mesmas probas.

* Probas que se modifican

Non hai modificacións en canto aos contidos, pero si en canto á modalidade, xa que partimos dun escenario non presencial, no que as probas se adaptasen a devandita modalidade, empregando o campus remoto ou faitic, segundo proceda.

* Novas probas: Non haberá novas probas, salvo os motivados pola modalidade en liña.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bioquímica: Bioquímica**

Materia	Bioquímica: Bioquímica			
Código	O51G140V01103			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Rodríguez Garrido, Juan Imeldo			
Profesorado	Rodríguez Garrido, Juan Imeldo Vázquez Campo, Miriam			
Correo-e	imeldogarrido@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	COÑECER AS PRINCIPAIS BIOMOLÉCULAS DO ORGANISMO.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Saber as propiedades estruturais e funcionais das biomoléculas e o seu metabolismo con vistas ao exercicio da enfermaría.	A1 A2 A3 A4 A5	C1 C8	D1 D4 D7
Ser capaz de distinguir os sistemas moleculares e os procesos implicados no almacenamento, replicación e expresión da información xenética.	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D7
Saber comprender os cambios moleculares asociados a distintas situacións fisiolóxicas e patolóxicas	A1 A5	C1	D1 D3
Saber distinguir o proceso de xeración, almacenamento e uso da enerxía metabólica.	A1 A2 A3 A5	C1	D1 D7

Contidos

Tema	
Introdución á bioquímica	IMPORTANCIA DO ESTUDO DAS BIOMOLÉCULAS E A SÚA APLICACIÓN CLÍNICA.

Bioloxía celular.

ORGANIZACIÓN ESTRUCTURAL DA CÉLULA
COMPARTIMENTOS INTRACELULARES
ESTRUTURA DA MEMBRANA
TRANSPORTE CELULAR

Bases da bioquímica: bioelementos, biomoléculas, auga e disolucións, ácidos e bases.

ESTUDO DAS ESTRUCTURAS.
DISOLUCIÓNS E GASES SANGUÍNEOS.

Bioquímica estrutural: carbohidratos, lípidos, lipoproteínas, proteínas.

ESTRUTURAS E RELACIÓN CLÍNICA.

Metabolismo enerxético: mitocondrias e obtención de enerxía. Metabolismo dos hidratos de carbono. Metabolismo dos lípidos e lipoproteínas. Metabolismo nitrogenado.

METABOLISMOS E AS SÚAS ALTERACIÓNS CLÍNICAS MÁIS FRECUENTES.

Información xenética.

REPLICACIÓN, TRANSCRIPCIÓN E TRADUCIÓN.
MUTACIÓNS.
CONTROL DA EXPRESIÓN XENÉTICA.
ENXEÑARÍA XENÉTICA CON APLICACIÓN CLÍNICA.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	31	58.5	89.5
Resolución de problemas	3	9	12
Estudo de casos	4	2.5	6.5
Seminario	10	30	40
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías

Descrición	
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	A avaliación realizarase da mesma maneira que para o Exame de Preguntas obxectivas: - exame de preguntas obxectivas tipo test con respostas negativas. - cunha sóa resposta certa de entre catro opcións. - tendo en conta que tres respostas erradas restan unha certa. - para superar a proba o alumno debe obter polo menos o 50 % do valor total da proba (nota de corte 5)	20	A1	C1	D1
			A2		D3
			A3		D4
			A4		D7
			A5		

Seminario	A avaliación realizarase da mesma maneira que para o Exame de Preguntas Obxectivas: - exame de preguntas obxectivas tipo test con respostas negativas - cunha sóa resposta certa - tendo en conta que tres respostas erradas restan unha certa - para superar a proba o alumno debe obter polo menos o 50 % do valor total da proba (nota de corte 5)	20	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D3 D4 D7
Exame de preguntas obxectivas	As probas de avaliación das competencias adquiridas consistirán nunha proba de preguntas obxectivas tipo test con respostas negativas. Cada pregunta terá catro opcións de resposta posibles das cales unha e só unha será a correcta. Cada pregunta ben contestada será un punto; por cada tres preguntas mal contestada restarase un punto, e as preguntas sen resposta non engaden nin restan puntos. Para superar a proba o alumno debe obter polo menos o 50 % do valor total da proba (nota de corte 5)	60	A1 A5	C1	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade Non Presencial de seminarios. De non poder asistir aos seminarios por causa xustificada e documentada, haberá unha para o alumnado que non cumpra co 90% do total de horas asignadas para o mesmo, e que consistirá en 10 preguntas a maiores no exame test sobre o impartido nos seminarios. Cualificará o 20% da totalidade da materia como nos seminarios presenciais, a condición de que o alumno supere proba test nun 50%.

Na modalidade Non Presencial, 2ª Edición Ordinaria e Fin de Carreira, establécense os mesmos criterios indicados para a 1ª Edición Ordinaria. É preciso aprobar a parte teórica e a de Seminarios, para poder superar a materia. As datas e os lugares dos exames serán as que constan no calendario oficial académico

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

David L. Nelson; Michael M. COX, **PRINCIPIOS DE BIOQUIMICA**, 6ª, OMEGA, 2014

Gaw, Murphy, Srivastava & Cowan, **BIOQUÍMICA CLÍNICA**, 5ª, ELSEVIER, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía/O51G140V01105

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario que a o comezo do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente se está rexistrado correctamente na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Tanto para os seminarios como para a parte teórica, o profesorado utilizará a plataforma FAITIC, para colgar apuntamentos, esquemas, vídeos así como calquer outro material que poida ser de utilidade para o estudo da materia.

O profesorado poderá enviar exercicios e tarefas a resolver polo alumno.

Para algún temas da parte teórica e/ou seminarios utilizarase a aula virtual do Campo Remoto da UVigo, no devandito caso, avisarase con antelación ao alumnado, especificando o horario e as claves de acceso para acceder á mesma.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Para a xestión de dúbidas, comentarios ou explicacións personalizadas , o alumnado e o profesorado estarán en contacto vía e-mail ou mediante titorías virtuais no despacho virtual de cada profesor da UVigo (previa cita)

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

As avaliacións (tanto de seminarios como da parte tórica) realizaranse mediante a plataforma FAITIC ou MOODLE de maneira non presencial.

O profesorado enviará con suficiente antelación ao alumnado, as instrucións pertinentes para a realización das devanditas probas e a maneira de acceder ás mesmas.

O tipo de probas de avaliación non variarán, nin tampouco as porcentaxes que se lle asignan a cada parte da materia na modalidade presencial.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería comunitaria I**

Materia	Enfermería comunitaria I			
Código	O51G140V01104			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Pérez Fernández, María Reyes			
Profesorado	Pérez Fernández, María Reyes			
Correo-e	maria.reyes.perez.fernandez@sergas.es			
Web	http://mariareyes.perez.fernandez@sergas.es			
Descrición xeral	A materia de Enfermería Comunitaria I, pretende capacitar ao alumno para valorar as diferentes situacións de saúde e enfermidade que afectan o individuo e á familia, ao longo do seu ciclo vital, tendo en conta a comunidade, así como os factores sociais, culturais e psicolóxicos que repercuten no estado de saúde dos seus membros.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Ser capaz de manexar o concepto saúde- enfermidade e de aplicar nocións de Demografía sanitaria.	A1	C20	D1	
	A2	C21	D2	
	A3	C23	D3	
	A4	C24	D4	
	A5		D5	
			D6	
			D7	
			D8	
			D9	
			D10	
			D11	
Ser capaz de aplicar o Método epidemiolóxico e os Modelos causales	A1	B6	C25	D1
	A2	B16		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA 1. SAÚDE E ENFERMIDADE	1.1. Concepto clásico de saúde e enfermidade 1.2. Factores determinantes de saúde Biología human Estilos de vida Contorna Servizos sanitarios 1.3. Saúde Comunitaria. Enfermaría Comunitaria
TEMA 2. DEMOGRAFÍA SANITARIA	2.1. Composición e dinámica da poboación 2.2. Mortalidade, natalidade, fecundidade 2.3. As migracións
TEMA 3. SAÚDE AMBIENTAL E ECOLÓXICA	3.1. Medio, saúde e problemas sanitarios 3.2. Contaminación
TEMA 4. MICROBIOLOXÍA: MEDIDAS DE PREVENCIÓN FRONTE OS AXENTES INFECCIOSOS	4.1. Microbioloxía 4.2. Medidas de prevención fronte aos axentes infecciosos: Desinfección, Esterilización, Precaucións universais
TEMA 5. EPIDEMOLOXÍA	5.1. Marco conceptual e evolución histórica. 5.2. Método epidemiolóxico

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	4	0	4
Seminario	8	14	22
Presentación	9	10	19
Lección maxistral	25	33	58
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	40	44
Observación sistemática	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atención persoalizada con cada alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Nota de corte 5	20	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia. Exame cunha puntuación máxima posible de 10. Para superar a proba é necesario sacar como mínimo un 5	60	A1 B6 C20 D3 A2 B16 C21 D7 A3 C23 D8 A4 C24 D11 A5 C25
Observación sistemática	Técnicas destinadas a recompilar datos sobre a participación do alumno, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que facilite a obtención de datos cuantificables.	20	D1 D2 D4 D5 D6 D9 D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira edición: É indispensable aprobar cada unha das partes avaliadas cun 5 como nota mínima (o exame, as presentacións e a participación nos seminarios) para superar a materia.

Avaliación para a modalidade non presencial: Esta modalidade pode ser escollida en dúas situacións diferentes: 1. Os alumnos que por causas debidamente xustificadas non lles resulte posible a asistencia regular aos seminarios (máis do 90%), neste caso os alumnos deberán comunicar ao comezo da materia e por escrito á profesora responsable que non van asistir a devanditos seminarios, xustificando debidamente este feito. 2. Os alumnos que por diferentes causas, sempre xustificadas, non cumplan a porcentaxe mínima de asistencia. Nos dous casos non terán opción á modalidade de avaliación continua, pasando á modalidade non presencial. A avaliación da modalidade non presencial constará de dous partes: 1. Un exame con preguntas de desenvolvemento. É necesario sacar un 5 sobre unha puntuación de 10 para aprobar (60% da nota final). 2. Un exame sobre os contidos dos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10. (40% da nota final).

Segunda edición: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo do mesmo xeito que as condicións (aprobar cada unha das partes avaliadas para superar a materia), nota de corte un 5.

Convocatoria de fin de carreira: Criterio de avaliación: exame de preguntas de desenvolvemento (100%). Nota de corte 5.

Datas de exame: As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, así como a convocatoria fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados no Centro. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola como no taboleiro de información para o alumnado no centro. Datas/instrucións de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións *provisionales serán as aprobadas e publicadas na web e taboleiros de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Martín Zurro A. y Cano Pérez J.F., **Atención primaria. Concepto, organización y práctica clínica**, 6ª, Elsevier, 2003

Mazarrasa y col., **Salud pública y enfermería comunitaria**, 1ª, McGraw-Hill Interamericana, 2003

Piedrola, **Medicina preventiva y Salud pública**, 1ª, McGraw-Hill Interamericana, 2015

Burns N y Grove S., **Investigación en enfermería**, 5ª, Elsevier, 2012

Martín-Zurro A., Jodar G., **Atención familiar y salud comunitaria**, 1ª, Elsevier, 2011

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen
Eventos científicos, seminarios e lección maxistral

* Metodoloxías docentes que se modifican

Utilizarase a plataforma *FAITIC para a entrega do temario de forma *secuenciada así como de documentación que facilite a ampliación do mesmo. Así mesmo utilizaranse as aulas do Campus Remoto para impartir clases, seminarios e realizar as *tutorías

Presentación: Os alumnos en grupos de 4, elaborarán un traballo relacionado coa temática da materia que será revisado pola profesora até a entrega do documento definitivo.

Resolución de problemas de forma autónoma: Actividade na que se formulan problemas e exercicios relacionados coa materia. Os alumnos deben desenvolver a análise e resolución dos exercicios propostos pola profesora responsable de forma autónoma.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (*tutorías)

Vía correo-e, a través da plataforma *FAITIC e en aula virtual

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

*https://www.defensordelpueblo.es/wp-content/uploads/2019/06/*Separata_*situacion_*demografica.*pdf

Iráselle facilitando ao alumnado ao longo do curso

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas pendentes que se manteñen:

Mantense o mesmo deseño das probas utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición e as modalidades do exame escrito non presencial (ben por correo electrónico, *Faitic ou cuestionarios e ferramentas de avaliación facilitadas por *Moodle, previo o coñecemento do alumnado) recollidas no Manual de urxencias para a docencia e a avaliación debido ao *Covid-19.

Proba Exame preguntas de desenvolvemento: [Peso anterior 60%] [Peso Proposto 50%]. Nota de corte: 5

Proba Observación sistemática [Peso anterior 20%] [Peso Proposto 30%]. Nota de corte: 5

Proba Presentación: [Peso anterior 20%] [Peso Proposto 20%]. Nota de corte: 5

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía: Fisioloxía				
Materia	Fisioloxía: Fisioloxía			
Código	O51G140V01105			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Vázquez Campo, Miriam			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Raquel Vázquez Campo, Miriam			
Correo-e	miriam.vazquez.campo@sergas.es			
Web	http://			
Descrición xeral	Nesta materia abordárase o coñecemento das bases *fisiolóxicas necesarias para o correcto funcionamento do corpo humano, mediante a exposición teórica en sesións maxistras na aula, así como a explicación, aprendizaxe e práctica por parte do alumnado na aula-taller, das actividades, procedementos e coidados necesarios para a práctica asistencial enfermeira.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Que o estudiantado sexa capaz de dominar as aplicacións informáticas e os recursos dixitais específicos para a creación de contidos editoriais, manipulación da imaxe fotográfica e creación de identidade de marca dentro dun proxecto de deseño de portfolio de moda.				
Ser capaz de comprender cal é a función normal dos distintos aparellos e sistemas do organismo normal.	A1 A2 A3	C1	D1 D2 D4	
Ser capaz de adquirir os coñecementos fundamentais sobre os mecanismos que regulan as funcións dos distintos órgaos e sistemas.	A4 A5	C1 C9	D3 D7 D9 D11	

Contidos	
Tema	

INTRODUCCIÓN A FISIOLOXÍA	INTRODUCCIÓN A FISIOLOXÍA. Definición. Niveis de organización. Homeostase. Mecanismos de control homeostático.
FISIOLOXÍA CELULAR E HISTOLÓXICA E DO SISTEMA INMUNE	FISIOLOXÍA CELULAR E HISTOLÓXICA. Paso de sustancias a través das membranas celulares, procesos de transporte pasivo e activo. FISIOLOXÍA DO SISTEMA INMUNE. Organización do sistema inmunitario. Inmunidade innata. Inmunidade adaptativa. Células B e inmunidade mediada por anticorpos. Células T e inmunidade mediada por células.
FISIOLOXÍA RENAL E LÍQUIDOS CORPORAIS	FISIOLOXÍA RENAL. Aclaramento renal. Filtración glomerular. Reabsorción e secreción. Procesos de transporte renal. Regulación do volume urinario. FISIOLOXÍA DOS LÍQUIDOS CORPORAIS. Auga corporal total. Compartimentos dos líquidos do organismo. Composición química e distribución dos electrolitos nos líquidos corporais. Mecanismos que manteñen a homeostase do volume do líquido total. Equilibrio ácido-base.
FISIOLOXÍA SANGUÍNEA E CARDIOVASCULAR	FISIOLOXÍA SANGUÍNEA. Composición do sangue. Elementos formes do sangue. Tipos de sangue. Plasma sanguíneo. Coagulación do sangue. Fibrinólise. FISIOLOXÍA CARDIOVASCULAR. Hemodinámica. Sistema de conducción. Electrofisioloxía cardíaca. Ciclo cardíaco. Ruídos cardíacos. Fluxo, presión e resistencia.
FISIOLOXÍA RESPIRATORIA	FISIOLOXÍA RESPIRATORIA. Ventilación pulmonar. Volumes e capacidades pulmonares. Intercambio gaseoso nos pulmóns. Transporte de gases e control da respiración.
FISIOLOXÍA DIXESTIVA	FISIOLOXÍA DIXESTIVA. Mecanismos principais do sistema dixestivo. Dixestión mecánica e química. Secreción. Absorción. Eliminación.
FISIOLOXÍA ENDOCRINA	FISIOLOXÍA ENDOCRINA. Organización do sistema endocrino. Hormonas hipofisarias e hipotalámicas. Hormonas tiroideas. Hormonas suprarrenales. O páncreas endocrino.
FISIOLOXÍA DO APARELLO LOCOMOTOR	FISIOLOXÍA DO APARELLO LOCOMOTOR. Posición anatómica. Cavidades e rexións do corpo. Planos do corpo. Organización do músculo esquelético e liso. Mecanismo de contracción e relaxación.
NEUROFISIOLOXÍA	NEUROFISIOLOXÍA. Organización do sistema nervioso. Impulsos nerviosos. Potencial de acción. Transmisión sináptica. Neurotransmisores. Líquido cefalorraquídeo. Fisioloxía dos sentidos. Sistema nervioso central e periférico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	10	42	52
Lección maxistral	38	93	131
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición teórica en aula, polo profesorado da materia, en relación aos contidos que son obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Seminario	A avaliación da parte de seminarios desta materia, realizarase da seguinte maneira: .- exame de preguntas obxectivas tipo test .- cunha soa resposta certa .- a fórmula a aplicar será: A-E, sendo A (acertos) e E (erros) .- nota de corte: 5.0 .- este apartado correspóndese co 40% da puntuación global da materia Será imprescindible superar esta parte de seminarios para poder superar a materia.	40	A1 A2	C1	D4
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación da parte de teoría desta materia, ser realizará da seguinte maneira: - Exame de preguntas obxectivas tipo test, onde as respostas erróneas restan (cada 3 respostas erradas, restan 1 pregunta acertada). - Este apartado corresponde co 60% (50% preguntas obxectivas e 10% resolución problemas/ou exercicios) da puntuación global da materia. .-Nota de corte: 5.0	50	A1 A2	C9	D2 D4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Dentro do exame da parte teórica haberá unha parte de resolución de problemas ou casos prácticos. Estes casos prácticos avaliaranse mediante unhas preguntas tipo test cunha soa resposta certa	10	A1	C1	D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

MODALIDADE NON PRESENCIAL DOS SEMINARIOS:

O alumnado desta modalidade, debera facer:

.- 1º o exame de preguntas obxectivas tipo test, cos mesmos criterios establecidos na modalidade presencial. Esta parte correspóndese co 20% da puntuación total da parte de seminarios.

.- 2º: unha proba práctica na aula, en relación aos contidos impartidos nos seminarios, Esta parte correspóndese co 20% da puntuación total da parte de seminarios. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10. Será imprescindible superar estas probas de avaliación, para poder superar esta parte de seminarios, así como a materia (tendo superada a parte teórica).

Ademais o alumnado, desta modalidade deberá facer o exame de resposta curta correspondente a parte teórica da materia, con os mesmos criterios establecidos na modalidade presencial. A puntuación para ser apto neste apartado será de 5 ou máis puntos sobre 10.

2ª EDICIÓN ORDINARIA: Establécense os mesmos criterios indicados para a 1ª edición ordinaria. É preciso superar a parte teórica e a de seminarios, para poder superar a materia.

FIN DE CARREIRA:

Establécense os mesmos criterios indicados para a 1ª edición ordinaria.

É preciso superar a parte teórica e a de seminarios, para poder superar a materia

DATAS DE EXAMES: As datas dos exames, das respectivas convocatorias, serán as que constan no calendario oficial académico

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Patton, K.T., Thibodeau, G.A., **Anatomía y fisiología**, 8ª, Elsevier, 2013

Guyton, A. C., Hall, J.E., **Tratado de fisiología médica**, 13ª, Elsevier, 2016

Silverthorn, D., **Fisiología humana : un enfoque integrado**, 6ª, Médica Panamericana, 2014

Bibliografía Complementaria

Costanzo, L.S., **Fisiología**, 5ª, Elsevier, 2014

Mulroney, S., **Netter. Fundamentos de Fisiología**, 8ª, Elsevier, 2016

Mezquita Pla, C, **Fisiología Médica. Del razonamiento fisiológico al razonamiento clínico**, 2ª, Editorial Médica Panamericana, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/O51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/O51G140V01103

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma Faitic, da Universidade de Vigo, para manter comunicación académica-docente co alumnado (temario, anuncios, cualificacións, etc) para o cal será necesario, que ao comezo do cuadrimestre, o alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta na plataforma, para así poder utilizar este servizo.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Tanto para os seminarios como para a parte teórica, o profesorado utilizará a plataforma FAITIC, para colgar apuntamentos, esquemas, vídeos así como calquer outro material que poida ser de utilidade para o estudo da materia.

O profesorado poderá enviar exercicios e tarefas a resolver polo alumnado.

Para algúns temas da parte teórica e/ou seminarios utilizarase a aula virtual do Campus Remoto da UVigo, no devandito caso, avisarase con antelación ao alumnado, especificando o horario e as claves de acceso para acceder á mesma.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Para a xestión de dúbidas, comentarios ou explicacións personalizadas, o alumnado e o profesorado estarán en contacto vía e-mail ou mediante tutorías virtuais no despacho virtual de cada profesor da UVigo (previa cita).

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

As avaliacións (tanto de seminarios como da parte teórica) realizaranse mediante a plataforma FAITIC ou MOODLE de maneira non presencial.

O profesorado enviará con suficiente antelación ao alumnado, as instrucións pertinentes para a realización das devanditas probas e a maneira de acceder ás mesmas.

O tipo de probas de avaliación non variarán, nin tampouco as porcentaxes que se lle asignan a cada parte da materia, na modalidade presencial.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística**

Materia	Estatística: Estatística			
Código	O51G140V01106			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Salgado Barreira, Ángel			
Profesorado	Martínez Reglero, Cristina Salgado Barreira, Ángel			
Correo-e	angel.salgado.barreira@sergas.es			
Web	http://http://euenfou.webs.uvigo.es			
Descrición xeral	A Estatística xoga un papel fundamental no desenvolvemento da Ciencia, sendo un dos alicerces do método científico nas súas fases empírica e interpretativa. A variada natureza da investigación nas Ciencias da Saúde, fai que a aplicación do método científico e as técnicas estatísticas resulten imprescindibles neste campo. Os profesionais sanitarios, e en particular o persoal de enfermería, manexan habitualmente unha gran cantidade de datos (medicións de laboratorio, antropométricas, informes sobre pacientes, ensaios clínicos, etc.) que requiren un tratamento apropiado para que resulten realmente informativos e de utilidade. Neste escenario, os métodos estatísticos permiten resumir, analizar e avaliar esta información, facilitando e apoiando cientificamente a toma de decisións.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber identificar, expor e resolver un problema estatístico. Coñecer os fundamentos da probabilidade e as medidas utilizadas para describir, resumir, comparar, e estimar a información	A1	B6		D2
	A3	B16		D3
	A4			D4
	A5			D9
				D11
Ser capaz de adquirir elementos de xuízo crítico para valorar a súa utilización na resolución de problemas e toma de decisións nas Ciencias da Saúde	A2	B6	C8	D1
	A4	B16		D4
				D7
Ser capaz de aplicar tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados en saude (TIC)		B16	C8	D3
				D7
				D9

Contidos	
Tema	
Introdución aos métodos estatísticos en ciencias da saúde	Introdución á estatística descritiva e a inferencia estatística
Variables aleatorias: caso discreto e caso continuo	Caso discreto. Caso continuo.
Análise descritivo dun conxunto de datos: distribucións de frecuencias	Estatística e Método científico en Ciencias da Saúde. Poboacións, Mostras e Variables. Estatísticos, gráficos e estudos descritivos.
Nocións básicas de probabilidade e Modelos de distribucións	Tipos de sucesos e Probabilidade: Distribución Poisson, Distribución Binomial, Distribución Normal
Introdución as técnicas de inferencia estatística: -Plantexamento dos problemas de estimación puntual e estimación por rexións de confianza. -Contrastes de hipóteses estatísticas.	Plantexamento dos problemas de estimación puntual e estimación de rexións de confianza Contrastes de hipóteses estatísticas
Series estatísticas de dous caracteres Regresión e Correlación lineal	Regresión e Correlación lineal
Fundamentos das tecnoloxías da información e da comunicación en ciencias da saúde Uso e manexo das tecnoloxías para o tratamento da información.	Ferramentas informáticas de maior difusión. Solucións das aplicacións baseadas na web. Natureza da información electrónica. Rexistro, organización, tratamento e intercambio de datos empregando solucións baseadas no computador.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	32	52
Estudo de casos	4	10	14
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Seminario	20	15	35
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia polo docente.
Estudo de casos	Exposición dos contidos da materia polo docente.
Resolución de problemas de forma autónoma	Descrición: prácticas autónomas. Aplicar a realización de actividades prácticas variadas relacionadas cos contidos da materia. Exercicios prácticos a través do TIC. Simulacións a través do TIC. Traballo autónomo do alumnado Obxectivo: adquirir as destrezas, coñecementos, aptitudes e actitudes recollidos nos contidos da materia mediante a interacción cos sistemas e recursos informáticos dispoñibles. Utilizar programas e recursos informáticos tanto do ámbito profesional como xenéricos.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Durante os seminarios avaliarase o traballo desenrolado na aula durante o cuatrimestre a modo de avaliación continua, mediante cuestionarios e traballos, ben individuais e/ou grupais.	30	

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba que inclúe preguntas pechadas de resposta alternativa combinadas con preguntas de resposta curta relacionadas cos contidos da materia. O alumnado debe seleccionar unha resposta de entre un número limitado de posibilidades e responder brevemente ás cuestións expostas.	30	A1 B6 A2 A5	D1 D2 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	Proba que inclúe actividades, problemas ou casos a resolver similares aos expostos nas prácticas propostas durante o curso. O alumnado debe responder á actividade proposta, plasmando de maneira práctica os coñecementos adquiridos da materia. A superación desta proba poderá compensar a cualificación insuficiente da avaliación continua das actividades de carácter práctico.	40	A1 B6 C8 A2 B16 A3 A4 A5	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

FORMATO DAS PROBAS

1ª edición ordinaria (maio)

- Seminarios. Durante os seminarios faranse cuestionarios tipo test, a medida que se van presentando os temas teóricos e resolución, de exercicios prácticos a efectos de avaliar a avaliación continua do alumnado (para aprobar esta parte é preciso ter un 5 sobre 10).

- Probas teóricas de resposta curta. Proba que inclúe preguntas pechadas de resposta alternativa combinadas con preguntas de resposta curta relacionadas cos contidos da materia (cada unha das partes contará 5 puntos). O alumnado debe seleccionar unha resposta de entre un número limitado de posibilidades e responder brevemente ás cuestións formuladas. (En preguntas tipo test, 3 mal restan o valor dunha acertada) (para aprobar esta parte é preciso ter un 5 sobre 10)

- Probas prácticas, de execución. Probas de execución de tarefas reais e/ou simuladas. Proba que inclúe actividades, problemas ou casos a resolver semellantes aos presentados nas prácticas propostas durante o curso. O alumnado debe responder á actividade proposta apoiándose nos programas estatísticos explicados na clase, plasmando de maneira práctica os coñecementos adquiridos durante a mesma (para aprobar esta parte é preciso ter un 5 sobre 10)

2ª edición ordinaria (xullo) O procedemento de avaliación na convocatoria de Xullo será o mesmo que o empregado na convocatoria de maio. Aos alumnos que teñan completadas as actividades de avaliación continuada durante as clases teórico-prácticas manteráselle esta nota na convocatoria de Xullo.

Modalidade non presencial ALUMNOS QUE NON ASISTAN AOS SEMINARIOS, NON ACADEN A ASISTENCIA OBRIGATORIA DO 90% DO TOTAL DE HORAS; O A QUE O SOLICITE AO INICIO DO CUADRIMESTRE E/OU NON LEVEN A CABO AS ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN CONTINUADA OU NON CHEGUEN AO 5 NAS MESMAS Este alumnado, que polos motivos anteriores, non complete a avaliación continuada terá dereito a presentarse aos exames de maio e/ou xullo pero necesitarán ter unha nota de 7 ou superior tanto na proba teórica como práctica para aprobar a materia.

Fin de carreira O alumnado que o precise terá dereito a presentarse á convocatoria de fin de carreira (meses de outubro ou novembro). O formato desta proba será o mesmo que nas convocatorias de maio e xullo. A proba consistirá nunha parte teórica de preguntas test e de resposta curta e unha parte práctica de resolución de problemas.

DATAS EXAMES Serán nas datas acordadas pola xunta de escola e publicadas na web: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Miguel A. Martínez-González, **Bioestadística Amigable**, 3ª, Diaz de Santos, 2009

Francisca Ríus Díaz y Julia Warnberg, **Bioestadística**, 2ª, Paraninfo, 2014

Bibliografía Complementaria

J. Sentís, H. Pardell; E. Cobo; J. Canela, **Bioestadística**, 3ª, Elsevier Masson, 2003

Gail F. Dawson, MD, MS, Faaep, **Interpretación fácil de la Bioestadística**, 1ª, Elsevier Saunders, 2009

Argimon Pallas, José María y Jiménez Villa, Josep, **Métodos de investigación clínica y epidemiológica**, 3ª, Elsevier España, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía da investigación/O51G140V01401

Traballo de Fin de Grao/O51G140V01407

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Plan de Contingencias

Descripción

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por la COVID- 19, la Universidad establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o no totalmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de una forma mas ágil y eficaz al ser conocido con anterioridad por el alumnado y el profesorado a través de la herramienta normalizada e institucionalizada de las guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DE LAS METODOLOGÍAS ===

* Metodologías docentes que se modifican

-Lección magistral: Exposición de los contenidos de la materia por el docente a través del CampusRemoto de la UVigo en el horario habitual de la asignatura.

-Resolución de problemas de forma autónoma: Prácticas autónomas en las que el alumnado deberá realizar actividades prácticas variadas relacionadas con los contenidos de la materia. Se adaptarán algunas actividades que estaban planteadas para realizar de forma grupal, que se realizarán de forma individual.

-Seminarios: Se realizarán a través del CampusRemoto. Serán actividades enfocada al trabajo sobre un tema específico, que permite ahondar o complementar los contenidos de la materia. Se emplea cómo complemento de las clases teóricas y se profundizará en el empleo de un programa estadístico, lo que permitirá poner en práctica los conocimientos teóricos.

* Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías)

La atención personalizada del alumnado se realizará a través del mail que se facilita al comienzo del curso y a través del foro de FaiTic. Si fuera necesario se podrá acordar una reunión a través del CampusRemoto.

* Modificaciones (de proceder) de los contenidos a impartir

El material a impartir no se verá modificado, salvo alguna cosa puntual que por falta de tiempo o recursos no se pueda realizar.

* Bibliografía adicional para facilitar el auto-aprendizaje

Se incluirea material de apoyo, tal como videos explicativos de la parte práctica y material teórico que amplía el material habitual (no amplia la cantidad de materia, profundiza en explicaciones que vía remota puede resultar más difícil de explicar).

=== ADAPTACIÓN DE LA AVALIACIÓN ===

1ª EDICIÓN ORDINARIA (MAYO)

La evaluación de la asignatura se realizará a través de Evaluación Continua, de la forma que se detalla a continuación (en este caso el alumnado matriculado por segunda vez y que tenía la evaluación continua aprobada de otro año no se le mantiene la nota.

Evaluación continua (100%)

Consistirá en 2 ejercicios prácticos con el programa PSPP a realizar de forma autónoma y 2 cuestionarios sobre la parte teórica que se realizarán online en horario de seminarios (para hacer media hay que tener todas ellas con más de un 4 en la nota y sumar una media >5).

-Los ejercicios con PSPP (50%): se colgará en FaiTic el ejercicio y se dará el tiempo necesario para realizarlo, según las características del trabajo. Una vez finalizado, el alumnado colgará la tarea en FaiTic, en la pestaña de [Ejercicios], dentro del plazo establecido. (Ejercicio de la parte descriptiva 15% y ejercicio de descriptiva e inferencia 35%)

-Los cuestionarios tipo test de evaluación continua (50%): se realizarán a través de FaiTic de forma individual, uno de los temas 1 a 5 y otro de los temas 6 a 11. (cuestionario individual T1 a T5 25% y cuestionario individual T6 a T11 25%). En los cuestionarios el alumnado debe seleccionar una respuesta de entre un número limitado de posibilidades en el tiempo establecido, 3 mal restan el valor de una acertada.

2ª EDICIÓN ORDINARIA (JULIO)

Se realizará mediante examen final que constará de 2 partes, teórica y práctica.

Examen final (100%)

- Prueba teórica (50%): La prueba incluye preguntas cerradas de respuesta alternativa (tipo test) combinadas con preguntas de respuesta corta y ejercicios relacionados con los contenidos de la materia (cada una de las partes contará 5 puntos). El alumnado debe seleccionar una respuesta de entre un número limitado de posibilidades y responder brevemente a las cuestiones formuladas. (En preguntas tipo test, 3 mal restan el valor de una acertada) (para aprobar esta parte es preciso tener un 5 sobre 10)

- Prueba práctica con PSPP (50%): Pruebas de ejecución de tareas reales y/o simuladas. Prueba que incluye actividades, problemas o casos a resolver semejantes a los presentados en las prácticas propuestas durante lo curso. El alumnado debe

responder a la actividad propuesta apoyándose en el programa estadístico explicado en clase, plasmando de manera práctica los conocimientos adquiridos durante la misma (para aprobar esta parte es preciso tener un 5 sobre 10)

MODALIDAD NO PRESENCIAL

El alumnado que lo solicitó al inicio del cuatrimestre y/o no lleven a cabo las actividades de evaluación continuada. Este alumnado que, por los motivos anteriores, no complete la evaluación continuada tendrá derecho a presentarse a los exámenes de mayo y/o julio para aprobar la materia. Ambos en formato de examen teórico y práctico como se detallan en el punto anterior. Las pruebas se realizarán en las fechas establecidas por la escuela

FIN DE CARRERA

El alumnado que lo precise tendrá derecho a presentarse a la convocatoria de fin de carrera (meses de octubre o noviembre). El formato de esta prueba será el mismo que en las convocatorias de mayo y julio. La prueba consistirá en una parte teórica de preguntas test y de respuesta corta y una parte práctica de resolución de problemas.

FECHAS EXÁMENES 2020-21

De acuerdo a las fechas publicadas en la web de la escuela.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos de enfermería**

Materia	Fundamentos de enfermería			
Código	O51G140V01107			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Ramos Asensio, Eduardo Miguel			
Profesorado	Ramos Asensio, Eduardo Miguel			
Correo-e	eduardo.ramos.asensio@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	As transformacións que día a día se producen na sociedade e os cambios que afectan á profesión de enfermería son múltiples. Os factores de cambio discorren entre os sociais, económicos, culturais, políticos, demográficos, sanitarios, tecnolóxicos ... A enfermería ao longo da súa extensa historia estivo e está influída e condicionada por estes factores. Nesta materia preténdese coñecer a nosa historia como profesión, os diferentes modelos que foron xurdindo, como identificar as necesidades de saúde das/os cidadás/os e sobre todo a utilización do proceso de enfermería como metodoloxía científica indispensable para "coidar" a poboación.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos los medios dispoñibles
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermería.
C16	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermería, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar, desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
C17	Aplicar o proceso de enfermería para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermería.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións

D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Que os estudantes sexan capaces de dominar as aplicacións informáticas e os recursos dixitais para a creación de proxectos gráficos de deseño dentro dun proxecto de deseño de moda.				
Saber as teorías e modelos de enfermaría	A1	B15	C15	D3
	A2	B17	C16	D7
	A3		C17	D9
	A4		C18	D11
Ser capaz de aplicar a metodoloxía científica no proceso de coidar	A5	B1		D1
		B2		D2
		B5		D4
		B6		
		B8		
		B14		

Contidos

Tema	
MÓDULO I Os coidados desde unha perspectiva histórica	Factores condicionantes da evolución da profesión de enfermaría a través dos tempos: Pobos primitivos-civilizacións e culturas da antigüidade -Culturas clásicas. Idade Media, contemporánea e moderna. - Nacemento dunha profesión: Século XIX (Florence Nightingale) - A enfermaría nos séculos XX e XXI
MÓDULO II Conceptos que configuran a disciplina enfermeira Teoría e modelos de enfermaría	-Clasificación dos modelos e teorías -O metaparadigma enfermeiro - Modelos de enfermaría de: Florence Nightingale Virginia Henderson Dorothea Orem Hildegarde Peplau Outros modelos
MÓDULO III Aplicación da metodoloxía científica no proceso de coidar Patrons funcionais de saúde O proceso enfermeiro Desenvolvemento dos plans de coidados correspondentes	☐ O Método científico ☐ O Proceso de enfermaría: Etapas do Proceso de enfermaría: -Valoración: Patrons funcionais de M. Gordon -Diagnóstico de enfermaría: Definición Taxonomía da NANDA: Dominios e clases -Planificación NOC (Clasificación de resultados) NIC (Intervencións de enfermaría) - Execución - Avaliación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	48	0	48
Seminario	20	85	105
Exame de preguntas obxectivas	2	37	39
Traballo	0	33	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Seminario	Actividades a realizar polo alumnado que está enfocadas ao traballo sobre un tema específico que permitirá afondar ou complementar os contidos da materia. Empregarase como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Probas Descrición

Traballo O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	60	A1 B15 C15 D3 A2 B17 C16 D7 A3 C17 D9 A4 C18 D11
Traballo	40	A5 B1 D1 B2 D2 B5 D4 B6 B8 B14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación para la modalidad "no presencial"

A esta modalidade podrán acogerse aquelas/os alumnas/os que por causas justificadas no les sea posible asistir con regularidade (máis do 90%) a los seminarios, para lo que deberán al inicio de la materia comunicarle al profesorado *por escrito*, que no van a asistir a los seminarios y la causa debidamente justificada que lo impida. También aquellas/os alumnas/os que por diferentes causas, siempre justificadas, aún asistiendo a algún seminario, no alcancen la asistencia del 90%. En ambos casos al no estar en la evaluación continua, pasarán a la modalidad no presencial.

Criterios de evaluación para la modalidad "no presencial"

1. Exame tipo test: constará de una prueba a realizar al finalizar el cuatrimestre según el calendario oficial de exámenes, con 3 alternativas de respuesta donde solo una de ellas será la correcta. La fórmula que se aplicará para obtener la puntuación en este apartado es: A-E. Donde a A es el número de aciertos y la E el número de errores, las respuestas no contestadas no restan puntuación. Para hacer media con el resto de la evaluación habrá que obtener, después de aplicar la fórmula, una puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta prueba tiene una calificación sobre el total de la materia del **60%**
2. Prueba objetiva : reconocimiento de estructuras anatómicas del corpo humano, conceptos de anatomía clínica. Para hacer media con el resto de la evaluación habrá que obtener una puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta prueba tiene una calificación sobre el total de la materia del **30%** ,
3. Elaboración y presentación de un trabajo sobre la temática propuesta (factic), en la fecha establecida por el profesorado y que será de conocimiento del alumnado. Para hacer media con resto de la evaluación habrá que obtener una puntuación de 5 puntos sobre 10. Esta prueba tiene una calificación sobre el total de la materia del **10 %**.

Tanto en la evaluación continua como en la modalidad no presencial deberán obtenerse en cada un de los apartados el 50% de la nota para hacer nota media sumatoria. En el caso de no conseguir esa nota, deberán examinarse en la segunda edición ordinaria de aquella/as parte/s en las que no alcanzaran el 50% por no ter adquiridas las competencias establecidas.

SEGUNDA EDICIÓN:

E alumnado se examinará de la/s parte/s no superada/s en 1ª edición, las condiciones serán las mismas.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

1. PRUEBA OBJETIVA tipo test de la TOTALIDAD de la materia con 3 alternativas de respuesta donde solo una de ellas será la correcta. La fórmula que se aplicará para obtener la puntuación en este apartado es: A-E. Donde a A es el número de aciertos y la E el número de errores, las respuestas no contestadas no restan puntuación. Para superar la asignatura habrá que obtener, después de aplicar la fórmula, una puntuación de 5 puntos sobre 10. **100%**

Otros comentarios

- Las fechas oficiales de examen marcadas para esta materia, en las dos ediciones correspondientes, podrán consultarse en la página web <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao> así como en el tablón de anuncios del centro.
- Se utilizará la plataforma Fatic de la Universidade de Vigo, para mantener comunicación académica-docente, con el alumnado (temario, anuncios, calificaciones, etc) para lo que será necesario, que al inicio del cuatrimestre, el alumnado revise individualmente, si está correctamente dado de alta en la plataforma, para así poder utilizar este servicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

N.A.N.D.A Internacional Edited by T. Heather Herdman and Shigemi Kamitsuru, **Diagnósticos enfermeros definiciones y clasificación 2018-2020**, 1ª ed, Elsevier, 2019

MOORHEAD S., JOHNSON M., MAAS M.L, SWANSON E, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC) :Medición de Resultados en Salud**, 5ª ed., Elsevier, 2013

MARRINER TOMEY, A., RAILE ALLIGOD, M., **Modelos y teorías en enfermería**, 7ª ed., Elsevier Mosby, 2011

BULECHEK G.M., BUTCHER H. K, DOCHTERMAN J. M. WAGNER C., **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 6ª ed., Elsevier, 2013

<http://www.nnnconsult.com>, **Interrelación NANDA, NOC y NIC**, Elsevier, 2019

Bibliografía Complementaria

ALFARO LEFEVRE, R, **Aplicación del proceso enfermero**, 1ª ed., Masson, 2006

GARCIA-M CARO., MARTINEZ, M., **Historia de la enfermería**, 1ª ed., Elsevier, 2007

KOZIER, B., **Fundamentos de enfermería**, 8ª ed., Prentice-Hall, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Introducción á enfermería clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Enfermería en saúde mental/O51G140V01305

Enfermería materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Enfermería comunitaria I/O51G140V01104

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONALES PLANIFICADAS ===

Ante a posible situación que poida ser provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán polo alumnado e o profesorado a través desta ferramenta DOCNET.

ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS

Planificación docente: As horas presenciais planificadas que estean pendentes segundo o cronograma semanal da materia preestablecido e coñecido polo alumnado, pasan a realizarse de maneira non presencial pero en aula virtual no campus virtual da Uvigo.

Metodoloxía docente. Mantéñense as previstas na guía normalizada (Lección maxistral) e en relación aos seminarios que se farían normalmente de maneira grupal nestas circunstancias excepcionais pasarían a ser de modo individualizado quedando da seguinte maneira:

Traballo tutelado. O estudante, de maneira individual, elabora un documento sobre a temática da materia e prepara seminarios

Resolución de problemas de forma autónoma: Actividade na que se formulan problemas e exercicios relacionados coa materia. A/o alumna/o debe desenvolver a análise e resolución dos exercicios de forma autónoma

Tutorías e atención personalizada: Manterían o seu horario habitual e pasarían a facerse de maneira virtual no despacho virtual do profesor (2100) no campus remoto da Uvigo baixo a modalidade de concertación previa. Tamén se utilizaría a vía e-mail.

Contidos: Non varían

Bibliografía: Non varía

ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

1ª EDICIÓN ORDINARIA

Mantense o mesmo deseño das probas utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición e as modalidades de exame final escrito non presencial exercicios do Faitic e ferramentas de avaliación soportados por Moodle, previo coñecemento do alumnado, recollidas no Manual de urxencia para a docencia e a avaliación debido ao Covid-19.

Proba tipo test: Farase dunha maneira virtual a través da ferramenta de xestión da aprendizaxe Moodle. Preguntas tipo test con 3 alternativas de resposta e só una delas será a correcta. A fórmula que se utilizará para obter a puntuación neste apartado é: A-E onde (A) é o número de acertos e (E) o número de erros, as preguntas non respondidas non restan puntuación. Para facer media co resto da avaliación haberá que ter polo menos 5 puntos sobre 10. O peso anterior desta proba era 60% e pasa ao 50%

Traballo: Neste apartado avaliarase a resolución dun caso práctico para desenvolver o proceso de enfermaría. Devandito exercicio entregárase en tempo e forma na plataforma Tema no apartado de exercicios en formato .PDF. Para facer media cos outros apartados da avaliación terase que obter polo menos 5 puntos sobre 10. O peso anterior desta proba era dun 40% e pasa a un 50%

2ª EDICIÓN ORDINARIA

As probas finais da segunda edición común serán non presenciais no caso que persistan as medidas excepcionais. Mantense o mesmo deseño das probas da primeira edición ordinaria adaptadas pola situación excepcional utilizando as ferramentas non presenciais postas a disposición e as modalidades de exame tipo test non presencial, exercicios no Faitic e ferramentas de avaliación soportados por Moodle, previo coñecemento do alumnado, recollidas no Manual de urxencia para a docencia e a avaliación debido ao Covid-19.

A avaliación farase da seguinte maneira:

A/o alumna/o que non teña superada na 1ª edición ordinaria a parte da teoría, deberá facer un exame de preguntas tipo test co mesmo deseño e características da 1ª edición. A puntuación mínima para ser apto neste apartado será de 5.0 sobre 10. Esta puntuación suporá o 50% do total da materia.

A/o alumna/o que non superase a proba práctica na edición anterior terá que resolver un caso práctico a desenvolver dunha maneira virtual o día marcado do exame, esta proba ten unha cualificación parcial sobre o total da materia do 50%, do mesmo xeito que no apartado anterior para obter a cualificación parcial deberase de ter unha puntuación polo menos de 5 puntos sobre 10.

En ambos os casos para facer a media entre elas deberase superar polo menos unha puntuación de 5 sobre 10 en cada unha delas

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma moderno: Inglés técnico**

Materia	Idioma moderno: Inglés técnico			
Código	O51G140V01108			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Rodríguez Carbajales, Ana María			
Profesorado	Rodríguez Carbajales, Ana María			
Correo-e	anarocar@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	1. Adquirir vocabulario e as habilidades comunicativas necesarias para poder desenvolverse en inglés en situacións básicas de enfermería. 2. Ler, entender e buscar artigos relacionados con enfermería.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Ser capaz de entender, en inglés, conferencias simples, coloquios e charlas académicas sobre temas médicos e sanitarios.	A1			D1
	A2			D3
	A3			D7
2. Ser capaz de expoñer presentacións científicas en inglés con estilo coidado.	A4	B6	C8	D2
	A5	B16		D4
				D9
				D11

Contidos

Tema

1. Introducción a terminoloxía das ciencias da saúde.	1.1 A admisión do paciente. Partes do corpo. 1.2 Os pacientes despois dunha operación. Tipos de dor. 1.3 Pacientes terminales. Sentimentos. 1.4 A enfermeira de distrito. Feridas. 1.5 Rehabilitación. 1.6 Movemento dos pacientes. Axudas para a mobilidade. 1.7 Escáners. 1.8 Diabetes.
2. Análisis e comprensión de textos específicos.	2.1 Textos científicos e tradución. 2.2 Realización de procura bibliográfica. 2.3 Estructuras gramaticais: -Tempos verbais. -Cuantificadores. -Adxectivos. -Conxuncións e preposicións. -Futuro. -Pronomes. -Relativos. -Etc.
3. Comprensión lectora.	3.1 Lectura. 3.2 Ideas principais. 3.3 Preguntas sobre o texto. 3.4 Redacción.
Os subtemas poden ser modificados en función do nivel do grupo.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	20	36	56
Lección maxistral	26	57	83
Exame de preguntas obxectivas	4	7	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	1. Exercicios de comprensión lectora e tradución sobre diferente textos relacionados coa enfermaría. 2. Exercicios de escoita. 3. Exercicios de expresión oral, debate, presentacións, role-play, etc. 4. Procura bibliográfica. 5. Se o estudante non ten un 90% de asistencia a seminarios, pasa directamente a modalidade non presencial de avaliación.
Lección maxistral	1. Presentación de estruturas gramaticais e aclaración de dúbidas. 2. Presentación de vocabulario de enfermaría e exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas. Traballo práctico en lingua inglesa e calquera explicación necesaria sobre a materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	1. Avaliación continua de participación (expresión oral) e asistencia a seminarios (10%). 2. Presentación en grupo (en inglés) dun traballo sobre un tema de enfermaría (10%). 3. Tradución de textos científicos (15%). 4. Entrega de exercicios (0.5%).	40	B6 B16	C8	D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas obxectivas	Examen de resposta curta e obxectiva.	60			

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA TODAS AS CONVOCATORIAS:

1. A asistencia aos seminarios e o aproveitamento dos mesmos, supoñen un 10% da nota total, non quere dicir que todos/as os/as que asistan, alcancen ese 10%. 2. A realización das presentacións power-point e exposición das mesmas, supoñen un 10% da nota total, o que non quere dicir que todos/as os/as que as realicen, alcancen ese 10%. 3. Requírese un certo esforzo por parte dos/as alumnos/as, a hora da procura bibliográfica necesaria para a realización dos traballos. 4. É imprescindible para superar a materia, ter aprobada as dúas partes (para todos os alumnos) é dicir, un mínimo dun 3 no exame e un mínimo dun 2, na parte de seminarios. 5. Os/as alumnos/as que non superen a materia na primeira convocatoria, se aproban algunha das dúas partes, gardaráselle esa nota para o curso seguinte.

MODALIDADE NON PRESENCIAL DOS SEMINARIOS DA MATERIA: Os/as alumnos/as que non se acollan o sistema de avaliación continua (asistencia, participación...), terán que realizar ademais do exame final, outra proba na que se valorará o traballo feito nos seminarios. Elaboración e presentación en inglés dun traballo sobre un tema relacionado coa enfermía. Exercicios de escoita sobre temas vistos nos seminarios. Expresión oral sobre temas vistos nos seminarios. Exercicio de vocabulario. Esta modalidade será obrigatoria (ademais dos que a soliciten ao inicio do curso) para o alumnado que non cumpra co 90% da asistencia aos seminarios esixida.

Convocatoria fin de carreira: o sistema de avaliación para esta convocatoria, é igual que o indicado para o resto das convocatorias. Convocatoria segunda edición: o sistema de avaliación para esta convocatoria, é igual que o indicado para o resto das convocatorias.

DATAS DAS PROBAS DE AVALIACIÓN: Primeira Edición ordinaria: Segunda Edición ordinaria: Convocatoria fin de carreira:

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Virginia Allum and Patricia McGarr, **Cambridge English for Nursing (pre-intermediate)**, 1ª, Cambridge, 2010

www.wordreference.com,

Bibliografía Complementaria

Ruth Citores and Marco Pellegrinelly, **Healthy English**, 1ª, Elsevier Masson, 2009

Jean Rowan, **New English Grammar for Bachillerato**, 1ª, Burlington Books, 2005

Mosby (autor principal), **Diccionario Mosby Pocket de Medicina, Enfermería y Ciencias de la Salud**, 6ª, Elsevier-Mosby, 2010

<http://www.medicinenet.com>,

www.modernmedicine.com,

www.nursingtimes.net,

Recomendacións

Outros comentarios

1. Recoméndase ter unha base de inglés para poder superar a materia sen dificultade. Hai construcións gramaticais e vocabulario que se teñen que ter adquirido previamente.

2. Recoméndase seguir estudando inglés despois de ter superada a materia, xa que moita da bibliografía que van ter que consultar para a realización do traballo fin de grao aparece en inglés.

Plan de Continxencias

Descrición

ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS

* Mántense as mesmas metodoloxías docentes pero en modalidade non presencial a través do Campus Remoto, FAITIC e correo electrónico.

TITORÍAS

*As sesións de titorización realizaranse por medios telemáticos no despacho virtual do Campus Remoto baixo a modalidade de concertación previa. Tamén se poderán consultar dúbidas a través do correo electrónico.

CONTIDOS

* Os contidos da materia serán os mesmos que os citados para a modalidade presencial.

BIBLIOGRAFÍA

* A bibliografía empregada será a mesma que a empregada na modalidade presencial.

ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

* Probas que se modifican:

O examen de resposta curta e obxectiva pasa a ser un cuestionario tipo test a través da ferramenta FAITIC (suporá o 45% da materia)

* Novas probas:

Ademais do cuestionario haberá que realizar:

-Redacción sobre un tema de enfermería que haberá que entregar a través do correo electrónico. Terán 30 minutos para a realización desta proba. (15% da materia)

-Cuestionario a través da ferramenta FAITIC sobre os textos traducidos. (15%)

* Información adicional

-En caso de ter que aplicar este plan e pasar a modalidade non presencial, os seminarios terán un peso dun 25%, e será obrigatorio entregar a través do correo electrónico exercicios sobre cada un dos temas (o que será equivalente a asistencia na modalidade presencial). Neste 25% inclúese participación, asistencia e presentación en grupo.

-O alumnado que non cumpra ca obriga de entregar os exercicios dos seminarios, terá que facer a maiores un examen oral (vocabulario e expresión oral), a través do Campus Remoto.

-A revisión dos exames realizarase de maneira virtual a través do Campus Remoto.

-Senón está realizada a presentación en grupo, realizarase a través do Campus Remoto.
